

.....MORE TO IT.....

กันยายน 2549

กระดานข่าว

- ➡ *The Lexus and the Olive Tree*
- ➡ ความคิดที่ไร้ขีดจำกัด

เจ้าประจำ

- ➡ บ้านกาแฟ
- ➡ ป. ปลาน้ำรู้
- ➡ บ้านเราจะน่าอยู่
- ➡ ทดสอบ...สอบ..ทดสอบ..

สวัสดิ์ครับ

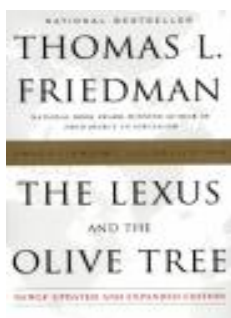
.....ใกล้จะสิ้นปีงบประมาณแล้วนะครับ... การบ้าน(ตามข้อตกลงการปฏิบัติราชการ ; IPA)ใครยังไม่เสร็จ
เร่งทำเข้านะครับเดี๋ยวจะมีท่านอาจารย์มาตรวจแล้วเราขอเตือน... แล้วย่ำลึ่มหลักฐานด้วยนะครับ..

...ที่ นื่อง.. หากมีอะไรน่าสนใจ...ร่วมแบ่งปันกันนะครับ....ส่งมาได้...

ขอบคุณครับ

กอง บ.ก (บอกกล่าว)

E-mail :moretoit2006@yahoo.co.th

สรุปสาระน่าสนใจจากหนังสือ

“รถเล็คซัส กับ ต้นมะกอก”

The Lexus and the Olive Tree

โดย Thomas L. Friedman (1999)

คนไปอ่าน Euu Young LEE

คนมาเล่า..... ดร. ภาณุภาคย์ พงศ์ติชชาติ

สำนักงาน ก.พ..

Thomas L. Friedman เกิดเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม ค.ศ. 1953 ในรัฐมินเนโซต้า ประเทศสหรัฐอเมริกา

เขาได้รับรางวัลพูลิตเซอร์ถึง 3 ครั้ง โดยได้ครั้งแรกในปี 1982 ในสาขาการรายงานข่าวต่างประเทศ

ปัจจุบันเป็นคอลัมน์นิสต์ ข่าวต่างประเทศ หนังสือพิมพ์ New York Times

นอกจากเป็นผู้สื่อข่าว นักทำสารคดี แล้ว การเขียนหนังสือ ก็ยังสร้างชื่อเสียงให้เขาเป็นอันมาก

ตัวอย่างหนังสือที่มีชื่อเสียงของเขา ได้แก่

- *From Beirut to Jerusalem* (1989)
- *Longitudes and Attitudes: Exploring the World after September 11* (2002)
- *The World Is Flat: A Brief History of the Twenty-First Century* (2005)

จากที่เคยสรุปสาระจากหนังสือ *The World Is Flat: A Brief History of the Twenty-First Century* และได้เคยนำมาเล่าในคอลัมน์นี้จนได้รับกระแสตอบรับอย่างล้นหลาม ราวคลื่นยักษ์ซึนามิ กระทั่งว่าเริ่มมีคนสนใจที่จะเชิญ Thomas L. Friedman มาเมืองไทยเพื่อแบ่งปันแนวคิดด้านโลกาภิวัตน์ของเขา

และก็มีผู้สนใจขอกันมามากกว่าให้ไปหาหนังสือของ Friedman เล่มอื่นๆ นอกจาก เจ้าหนังสือ “โลกแบนฯ” ที่ว่า มาเล่าให้ฟังกันอีก ซึ่งวันนี้จะเลือก *The Lexus and the Olive Tree* ที่ตีพิมพ์ออกมาก่อนหนังสือ “โลกแบนฯ” 6 ปี (ตั้งแต่ปี 1999)

ลองมาดูกันซิว่าหนังสือ **รถเล็คซัส กับ ต้นมะกอก** ของ Friedman เล่มนี้มีอะไรเด็ดๆบ้าง

เฮ้.....ล้อมวงเข้ามา เดี่ยวจะเล่าให้ฟัง

.....ทำไมต้องรถเล็กซ์??

.....ทำไมต้องต้นมะกอก????

...หรือคนขับเล็กซ์ชอบกินมะกอก????

ชั้นก็ขับเล็กซ์...แต่ก็หาได้ชอบกินมะกอกไม่!!

โน โน โน.....มาย่ายยยยยย!!!!

มันเป็นอย่างนี้ต่างหากครับ คุณนาย.....

รถเล็กซ์และต้นมะกอก แสดงนัยของปรากฏการณ์ 2 อย่าง

1. รถเล็กซ์ สะท้อนความเป็นวัตถุนิยม และความก้าวหน้าของโลกพาณิชย์นิยม
2. ต้นมะกอก (ในวัฒนธรรมอาหารับ) เป็นสัญลักษณ์ของสิ่งของท้องถิ่นภูมิปัญญา วิถีชีวิตแบบพื้นบ้าน

VS

การนำเสนออย่างนี้มาวางไว้คู่กันเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นความต่างระหว่างกระแสโลกาภิวัตน์ ที่กระพือพัดด้วยพลังอำนาจแห่งความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ที่กำลังคุกคามวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของผู้คนในส่วนต่างๆ ของโลก

สมมุติว่า Friedman เป็นคนไทยแล้วตั้งชื่อหนังสือนี้ว่า “เล็กซ์กับกระต๊อบข้าวเหนียว” ก็คงให้ความรู้สึกครือๆกับ “เล็กซ์กับต้นมะกอก” นั่นแล

กับ

เคื่อ ค่ะ เคื่อ

ซึ่งปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลกก่อให้เกิดความสับสนขึ้นในหัวใจจิตหัวใจของผู้คนทั่วไป

Friedman บอกว่าโลกาภิวัตน์ยังอยู่ในช่วงก่อตัว ทำให้เรายังไม่ค่อยเข้าใจกลไกของมันดีนัก คนทั่วไปยังขาดกรอบความคิดที่จะทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์นี้ ทำให้อนาคตเป็นสิ่งที่เราไม่อาจจะคาดการณ์ถึงความเป็นไป ผลกระทบของมัน รวมไปถึงการรับมือกับมันได้ดีนัก

ดังนั้นจึงควรที่เราจะยอมปล่อยให้ “อิน” ไปกับมันด้วยการลองผิดลองถูก เพื่อสั่งสมความคุ้นเคย และความเข้าใจถึงธรรมชาติของมันไปทีละเล็กละน้อย

โลกาภิวัตน์หลังยุคสงครามเย็น

Friedman ได้เล่าเกร็ดเล็กเกร็ดน้อยเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ที่มาจากประสบการณ์ตรงในฐานะนักข่าวของนิวยอร์กไทมส์ เขาได้ชี้ให้เห็นถึง “แก่น” ของกระบวนการโลกาภิวัตน์ที่กำลังเกิดขึ้น ซึ่งเขาเรียกว่าระบบโลกาภิวัตน์ หรือ Globalisation System—G System (ที่ภาษาภาคย์เดว่า ไม่มีความเกี่ยวข้องกับ G-String แม้แต่น้อย****แหม!!!)

Friedman สรุปว่า G-String.....ทานโทษ.....G System ประกอบด้วยมิติต่างๆดังต่อไปนี้

1. G technology: การทำทุกอย่างด้วยคอมพิวเตอร์ การทำทุกอย่างให้เล็กจิ๋ว การทำทุกอย่างให้เป็นดิจิทัล การสื่อสารผ่านดาวเทียม ใยแก้ว และอินเทอร์เน็ต
2. G demographic pattern: การขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว การย้ายถิ่นพรวดจากบ้านนอกเข้าสู่เมือง
3. G power structure: การกระจายฐานอำนาจที่หลากหลาย สมดุลของแหล่งอำนาจสามเสาที่ทั้งหล่อมล้าและมีผลกระทบซึ่งกันและกัน 1) สมดุลแบบเดิมๆ คือ ระหว่างบรรดาประเทศต่างๆ 2) สมดุลระหว่างประเทศต่างๆกับตลาดระดับโลก 3) สมดุลระหว่างประเทศปัจเจกบุคคล ที่มีบทบาทโดดเด่นบนโลกโดยไม่ต้องสังกัดสัญชาติ

บทบาทของประเทศต่างๆใน G System

ภายใต้พัฒนาการของโลกาภิวัตน์ ในขณะที่รัฐบาลของชาติต่างๆกำลังสูญเสียอำนาจไป กลุ่มผู้มีบทบาทกลุ่มอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นปัจเจกบุคคล NGOs หรือบรรษัทเอกชนกลับกำลังมีการสั่งสมอำนาจมากขึ้น ส่วนหนึ่งจากแรงผลักดันของความก้าวหน้าทาง ICT และความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล “อะไรก็ได้” แทบเหมือนดั่งใจนึก และกำลังท้าทายอำนาจทางการของรัฐอยู่เรื่อยๆ ว่ารัฐต่างๆ ควรทบทวนบทบาทของตนใหม่ได้เร็ววาวว

ข้อเรียกร้องอย่างหนึ่งที่ได้ยินกันหนาหูมาสักกระยะหนึ่งก็คือ การปรับรูปของรัฐบาล (Government) จากที่เคยเน้นการควบคุม (Governing) ไปสู่ธรรมรัฐ (Governance) และรัฐบาลของประเทศต่างๆก็

ควรปรับบทบาทตัวเอง **“จากฝีพายไปเป็นนายท้าย”** (Steering rather than rowing) ซึ่งนั่นก็ เหมือนกับการบอกเป็นนัยๆว่าต้องมีการร่วมมือกันระหว่างฝ่ายต่างๆมากขึ้น ต้องมีการมอบอำนาจ การให้กับกลุ่มต่างๆมากขึ้น และกระบวนการตัดสินใจต้องเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น และ กระบวนการทางนโยบายก็ต้องฟังเสียงกลุ่มต่างๆมากขึ้น

ที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งก็คือ การที่ Friedman ได้ระบุถึงบทบาทสำคัญที่ค่อนข้างขัดแย้งกัน 2 อย่าง ของรัฐ นั่นก็คือ

- 1) การที่รัฐต้องเป็นกำลังสำคัญที่จะเตรียมความพร้อมรับมือกับแนวโน้มโลกาภิวัตน์ โดยการสร้าง ระบบสถาบันและตลาดที่เหมาะสม แต่ในขณะเดียวกันรัฐก็ควรจะต้อง 2) เป็นแก่นกลางในการผดุงรักษารากเหง้าทางวัฒนธรรมและจิต วิญญาณของรัฐชาติไว้ให้จงได้

รัฐบาลของประเทศกำลังพัฒนาควรจะต้องตระหนักถึงบทบาทในการที่จะทำให้ประชาชนใน ประเทศรับรู้ถึงมีส่วนร่วมและบทบาทของตนในโลกยุคโลกาภิวัตน์ โดยไม่ปล่อยให้คนในชาติ กลายเป็นเพียงเหยื่อของโลกาภิวัตน์

Friedman ได้เน้นย้ำว่า

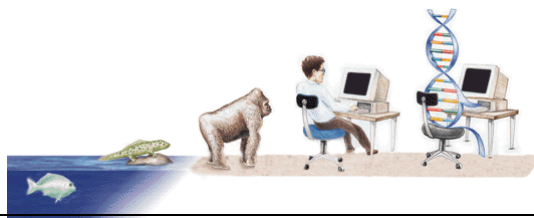
“บทบาทของการศึกษา ศาสนา และค่านิยมของคนในสังคม ยังมีความสำคัญมาก ขึ้น ในการที่จะแสวงหาหนทางที่เหมาะสมเพื่อนำไปสู่การรับเทคโนโลยีมาใช้ และ รับมือกับโลกาภิวัตน์...และยิ่งเมื่อเทคโนโลยีมีการพัฒนาให้ทรงพลังมากขึ้น ก็ยิ่ง จำเป็นที่ต้องพัฒนา คน ให้สอดคล้องตามไปด้วย”

นั่นคือบทบาทที่สำคัญที่สุดของรัฐบาลก็คือ การตั้งหลักเตรียมพร้อมรับมือกับกระแส
โลกาภิวัตน์ที่เชี่ยวกรากในปัจจุบัน ซึ่ง Friedman บอกว่าอาจทำได้ตามขั้นตอนต่อไปนี้

- หนึ่ง.) จัดสภาวะทางด้านต่างๆของประเทศให้เป็นที่น่าสนใจ เพื่อดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศ
สอง.) ปฏิรูปการเมืองเพื่อแก้ปัญหาคอรัปชั่น ปรับปรุงกฎหมายและระบอบการปกครอง เพื่อให้
เกิดการพัฒนายั่งยืนสอดคล้องกับโลกาภิวัตน์
สาม.) IMF รวมทั้งสถาบันการเงินนานาชาติอื่นๆควรให้การช่วยเหลือทางการเงินการคลัง เช่น
ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เพื่อก่อให้เกิดเสถียรภาพ การเติบโต และความเชื่อมั่นของแต่ละประเทศ
สี่.) ร่วมมือกับสถาบันการเงินนานาชาติในการสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือทางสังคม (Social
Safety Net) แก่คนที่ได้รับผลกระทบทางลบจากโลกาภิวัตน์

ในที่สุดแล้วความสำเร็จของประเทศต่างๆในยุคโลกาภิวัตน์อาจดูได้จากการที่ประเทศสามารถสร้าง
สมดุลระหว่างความก้าวหน้าทางด้านวัตถุ/เศรษฐกิจ (รถเลิศซ์ส) กับ
ภูมิปัญญาพื้นบ้าน/วิถีชีวิตแบบดั้งเดิม (กระต๊อบข้าวเหนียว) ได้เป็นอย่างดีมากๆ
.....ถึงมากที่สุด

ที่มา <http://www.ocsc.go.th/>

บ้านกาแฟ... MR. T

สวัสดีน้องๆ ...น้อง น้อง เคยสงสัยหรือไม่ว่าอย่างไรถึงจะเรียก “วิจัย (Research)” ที่เราทำอยู่เป็นงานวิจัยหรือไม่ ตามหลายคน..น้องอาจได้หลายคำตอบ ...แต่พี่ว่าคนที่ตอบได้ดีที่สุดน่าจะเป็นตัวน้องเอง นะครับ

“การวิจัย (Research) คือการแสวงหาความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้วยวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ หรือวิธีการอย่างมีระบบ เพื่อค้นหาสาเหตุ และศึกษาหาแนวทางแก้ไขปัญหา”

หรือ กล่าวได้ว่า “การวิจัยเป็นการศึกษาภายใต้แนวทางที่เป็นระบบเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา”

ขั้นตอนของการทำวิจัย

- กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย : ผลของการวิจัยจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ถ้ามีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการทำการวิจัยให้ชัดเจน เนื่องจากเมื่อมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน จะทำให้สามารถเลือกเทคนิควิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และเขียนสรุปได้อย่างชัดเจน และสามารถนำไปใช้ได้
- กำหนดขอบเขตที่ต้องการศึกษา : ขอบเขตของการทำวิจัยคือ ประชากรเป้าหมายหรือเรียกว่า กรอบตัวอย่าง (Sampling Frame)
- กำหนดแผนแบบการวิจัย
 - ระบุชนิดข้อมูล : เป็นข้อมูลปฐมภูมิ หรือทุติยภูมิ กรณีเป็นข้อมูลปฐมภูมิโดยการสำรวจ เป็นการสำรวจแบบ การสำมะโน (Census) หรือ การสำรวจตัวอย่าง (Sampling)
 - แผนการเลือกตัวอย่าง : แผนการเลือกหน่วยตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ
 - แผนการเลือกตัวอย่างที่ใช้ความน่าจะเป็น (Probability Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างที่สามารถคำนวณความน่าจะเป็น หรือ โอกาสที่แต่ละหน่วยในประชากรจะถูกเลือก เช่นการเลือกตัวอย่างอย่างง่าย การเลือกตัวอย่างแบบกลุ่ม ๆ
 - แผนการเลือกตัวอย่างที่ไม่ใช่ความน่าจะเป็น (Non – Probability Sampling) เป็นการเลือกตัวอย่างที่ไม่สามารถหาหรือทราบความน่าจะเป็นที่แต่ละหน่วยจะถูกเลือก เช่น การเลือกตัวอย่างตามสะดวก
 - การกำหนดขนาดตัวอย่าง
 - การเลือกตัวอย่างตามแผนที่กำหนด
 - กำหนดวิธีการเก็บข้อมูล
 - การเตรียมการเก็บข้อมูล

เห็นครับ ...อย่างที่พี่บอกคนที่ตอบได้ดีที่สุดคือ...น้องๆ หรือผู้ทำวิจัยนั่นเองว่า น้องมี Step การทำงานหรือขั้นตอนอย่างไรที่นักวิจัยควรจะทำหรือไม่ หรือเพียงแต่มีข้อมูลอยู่แล้วจะนำมาเขียนให้เป็นงานวิจัยหรือ..เป็นผลพลอยได้จากการวิจัยอื่นๆซึ่งที่จริงแล้วไม่ใช่จะทำไม่ได้ ...แต่ระวังเรื่องกรอบประชากรด้วยนะครับว่า มันเพียงพอที่จะใช้สรุปอย่างที่เราอยากได้หรือไม่เพราะถ้าข้อมูลไม่ครอบคลุมกรอบของประชากรแล้ว...ระวังว่าผลสรุปที่ได้มาอาจไม่ถูกต้องนะครับ.... พี่ฝากขอฝากไว้

ป. ปลาบู่

รูปร่างของปาก (Shape of mouth)

เป็นผลจากการปรับตัวในแง่ของการวิวัฒนาการ เพื่อให้เหมาะสมกับนิสัยการกินอาหาร และแหล่งของอาหารที่ปลาชนิดนั้นๆจะกิน ดังนั้นปากของปลานอกจากจะเป็นแบบธรรมดาที่เราเห็นได้ทั่วไปแล้วยังมีปากที่มีลักษณะแตกต่างออกไปอีก 5 แบบ คือ

1. ปากแบบกล้องยาสูบ (Tube-like mouth หรือ Pipe-like mouth หรือ Spout-like mouth) ปากแบบนี้มีลักษณะเป็นท่อหรือหลอดยื่นยาวออกไปทางด้านหน้าโดยมีช่องเปิดของปากอยู่ที่ส่วนปลายของท่อ เช่น ปลาปากแตร ปลาจิ้มฟันจระเข้ และปลาผีเสื้อบางชนิด

2. ปากแบบปากนกหรือปากที่เป็นจะงอยแหลม (Beak-like mouth) ปากแบบนี้มีลักษณะเป็นจะงอยยื่นยาวออกไปทางส่วนหน้าของส่วนหัวและมีปลายแหลม มีลักษณะกว้างไม่ได้เป็นท่อหรือหลอดเหมือนกับปากแบบกล้องยาสูบ ปากแบบนี้แบ่งย่อยได้เป็น 3 แบบ

2.1 ปากแบบส่วนของขากรรไกรล่างยาวเลยส่วนของขากรรไกรบนออกไปทางด้านหน้า เช่น ปลาเข็ม

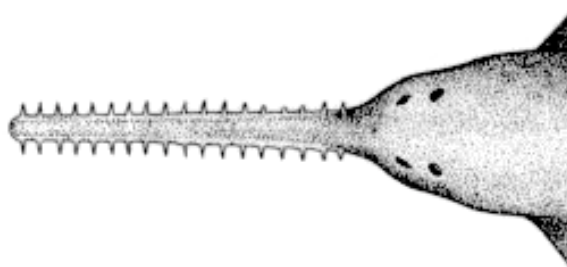
2.2 ปากแบบส่วนของขากรรไกรบนยาวเลยส่วนของขากรรไกรล่างออกไปทางด้านหน้า เช่น ปลากระโทงแทง

2.3 ปากแบบส่วนของขากรรไกรบนและล่างยาวเท่ากัน เช่น ปลากระทุงเหว

3. ปากแบบฟันเลื่อย (Saw-like mouth) ปากแบบนี้เกิดจากการเจริญของจะงอยปากที่เป็นกระดูกอ่อนออกไปทางด้านหน้าของส่วนหัว จะงอยปากจะมีแฉก(Socket) ซึ่งเป็นที่อยู่ของซี่ฟันที่มีลักษณะคล้ายฟันเลื่อยทั้งสองข้างของส่วนจะงอยปาก เช่น ปลาฉนาก

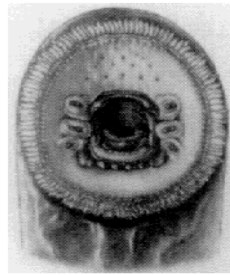

4. ปากแบบยืดหดได้ (Protractile mouth) ปากแบบนี้สามารถยืดหดเข้าออกได้ดี เช่น ปลาเป็น ปลาตะเพียน ปลากระเบนไฟฟ้า

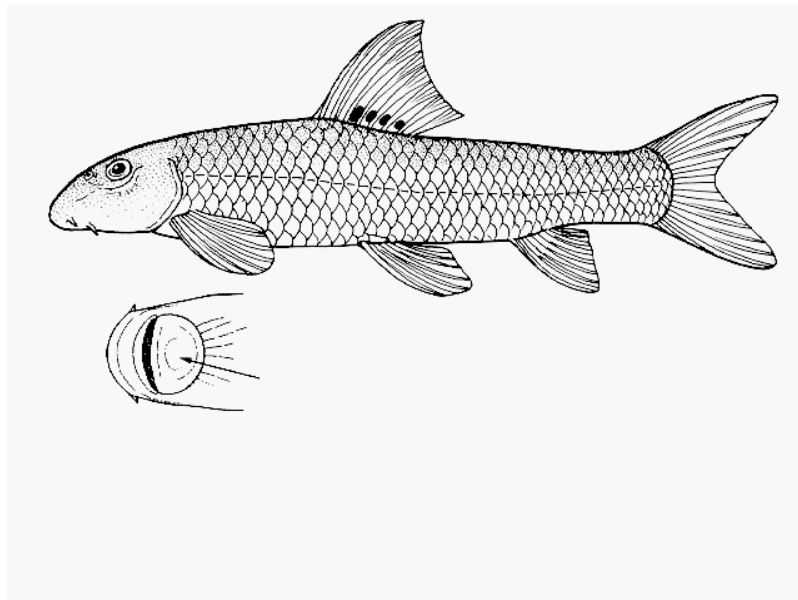

5. ปากแบบปากดูด (Sucking mouth) แบ่งออกได้เป็นสองพวกย่อยๆคือ

5.1 ปากดูดของปลาที่ไม่มีขากรรไกร (hagfish และ lamprey) ปากมีลักษณะกลมคล้ายกรวย (funnel-like mouth) อยู่ที่ส่วนปลายของส่วนหัว

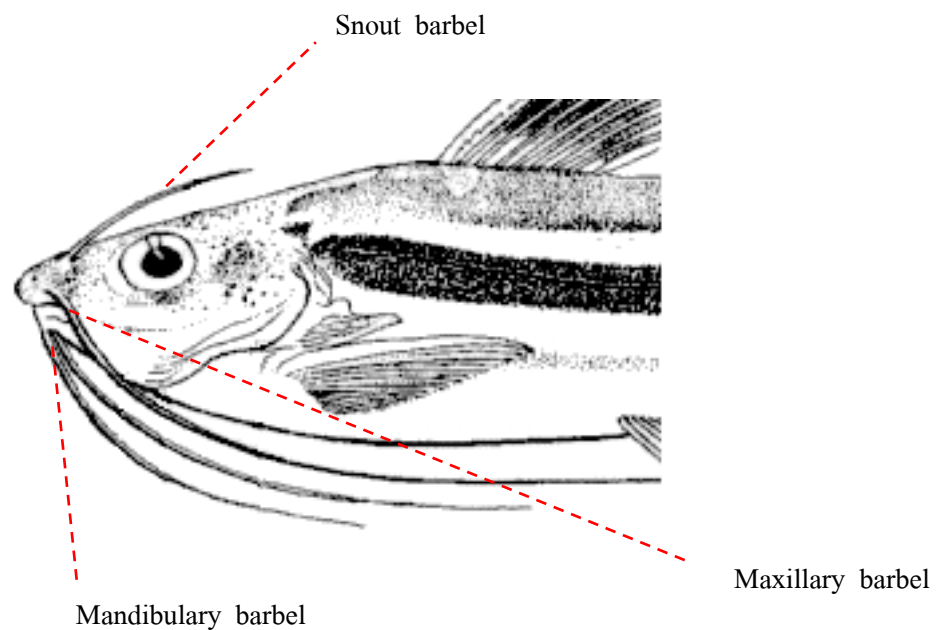

5.2 ปากดูดของปลาที่มีขากรรไกร พบในปลากระดูกแข็งหลายชนิด เช่นปลาเลียหิน ปลาอุก ผึ้ง

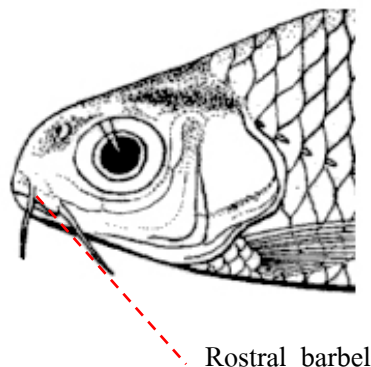

หมวด Barbel

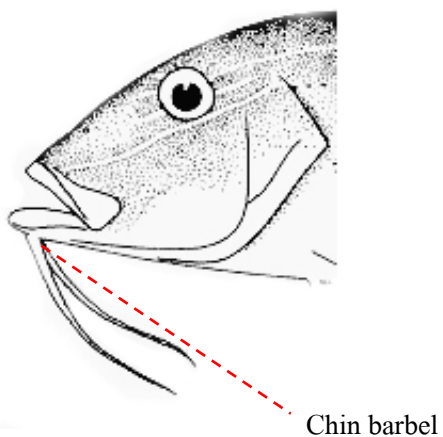
หมวดเป็นอวัยวะสำหรับรับความรู้สึกโดยการสัมผัสและช่วยในการหาอาหารของปลาที่มีตาขนาดเล็กหรือที่ตาเสื่อมหายไป ส่วนรูปร่างลักษณะหรือจำนวนของหมวดจะแตกต่างกันไปตามชนิดของปลา และชื่อของหมวดปลามักจะถูกเรียกตามตำแหน่งที่ตั้งของหมวดเป็นสำคัญ

1. **Maxillary barbel** เป็นหมวดที่มักเป็นคู่ขนาดใหญ่ตั้งอยู่บนกระดูก Maxillary ของขากรรไกรบน พบในปลาเขียง ปลาดุก ปลากด เป็นต้น
2. **Mandible หรือ Mandibular barbel** เป็นหมวดที่อยู่บริเวณขากรรไกรล่าง Mandible มีเป็นคู่พบในปลาดุก ปลากด เป็นต้น
3. **Snout barbel** เป็นหมวดคู่ที่อยู่บนจะงอยปาก หมวดคู่นี้หากอยู่บริเวณฐานของรูจมูกก็จะเรียกอีกอย่างว่า Nasal barbel พบอยู่ทั่วไปในปลากด

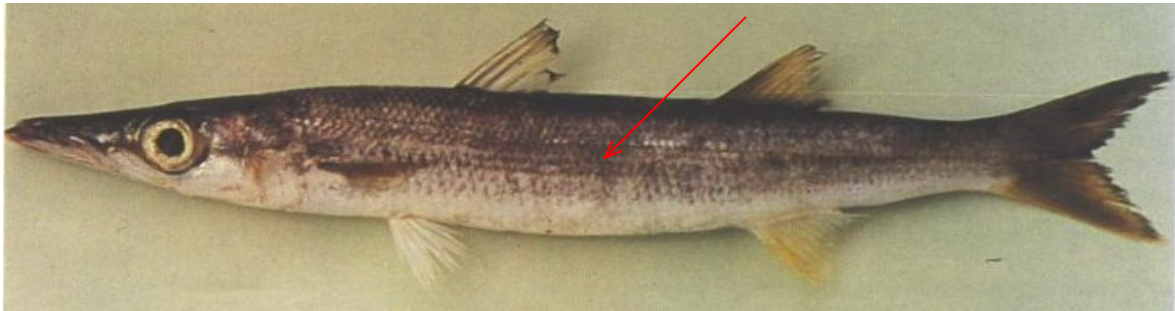
4. **Rostral barbel** เป็นหนวดคู่ที่อยู่บนส่วนของจะงอยปากแต่อยู่ในร่องที่แบ่งส่วนของจะงอยปากออกจากส่วนของขากรรไกรและอยู่ทางด้านบนของกระดูก premaxilla ประมาณบริเวณรอยต่อของกระดูก premaxilla และ กระดูก maxilla หนวดแบบนี้พบในปลาตะเพียนเป็นต้น

5. **Mental หรือ Chin barbel** เป็นหนวดที่อยู่บริเวณใต้คาง มีทั้งเป็นคู่และเป็นหนวดเดี่ยวๆพบในปลาจวด ปลาแพะ เป็นต้น

คู่มือการจำแนกปลาในภาคสนาม

ไม่มีแถบสีที่ลำตัว

Sphyraenidae : *Sphyraena obtusata* (208 mm TL), Obtuse barracuda, สากเหลือง

มีแถบสีที่ลำตัว

ขอบหลังของครีบตรง

Sphyraenidae : *Sphyraena jello* (362 mm TL), Pickhandle barracuda, สากดำ

ขอบครีบทงมีลักษณะเป็น lobes ใหญ่
(double emarginate)

ครีบทงสีดำและปลายสีขาว

Sphyraenidae : *Sphyraena barracuda* (630 mm TL), Great barracuda

ลายบั้งที่ครึ่งล่างลำตัวชัดเจนและถี่กว่า *S. barracuda*

บ้านเราจะน่าอยู่

การมีชีวิตที่ดีในโลกไร้พรมแดน

ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๕ ซึ่งสภาพัฒน์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) ได้จัดระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ และประชาชนทุกภาคส่วน ของสังคมทั้งในระดับจังหวัด อนุภาค และระดับชาติ ได้อัญเชิญ **“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”** มาเป็นหลักพื้นฐานของการพัฒนาในทุกเรื่อง และเป็นแนวทางในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทยทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชนและสังคม โดยยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากแผนฯ ๘ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง **ความพอประมาณ ความมีเหตุผล** รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมี **ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี**พอสมควร ต่อการมรสุมกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย **ความรู้ ความรอบคอบ และ ความระมัดระวัง** อย่างยิ่งในการนำวิชาต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ **โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ** นักทฤษฎี และนักธุรกิจทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงชี้ทางสว่างให้คนไทยมานานแล้ว ทั้งมีพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมานานเกือบ ๓๐ ปี และยังทรงปฏิบัติให้เห็นเป็นแบบอย่าง เพียงแต่ไม่ค่อยมีใครเห็น ไม่สนใจกัน ประเทศชาติก็เลยต้องข้ำแยงอยู่ในวังวนของปัญหาอันอย่างนี้

ยังไม่สายเกินไปที่เราจะหันมาดำเนินชีวิตตามรอยพระบาทของพระองค์ท่าน ตรงนี้ **ไม่ใช่เพื่อใครอื่นก็เพื่อตัวท่านเอง** เพื่อให้ความสุขที่แท้จริงบังเกิดขึ้นกับตัวท่าน และเมื่อทุกคนมีความสุข มีความพอดี เป็นคนดี มีธรรมะ เมื่อนั้นประเทศชาติบ้านเมืองของเราก็จะสงบสุขร่มเย็น คนไทยก็จะไม่ตกเป็นเหยื่อของการพัฒนาที่ผิดทิศทางเช่นทุกวันนี้

ที่มา: หลักธรรม (ทำ) ตามรอยพระยุคลบาท
โดย ดร.สุเมธ ดันดิเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา

ทดสอบ..สอบ..ทดสอบ

การกำหนดขนาดตัวอย่าง

การพิจารณาว่าขนาดตัวอย่างควรเป็นเท่าใด นั้นเป็นคำถามที่นักวิจัยมักจะถามกันเสมอจริงๆ แล้วขนาดตัวอย่างควรจะเป็นเท่าใด ขึ้นอยู่กับ ประเภทของแผนการเลือกหน่วยตัวอย่างที่กำหนด และทรัพยากรต่างๆ ที่มี เช่น งบประมาณ กำลังคน เวลา เป็นต้น และที่จริงแล้วในกรณีที่เลือกใช้แผนการเลือกตัวอย่างที่ใช้ความน่าจะเป็น ขนาดของตัวอย่างจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เป็นสำคัญ

1) ขนาดตัวอย่างสำหรับการประมาณค่าเฉลี่ยประชากร (ข้อมูลเชิงปริมาณ)

กรณีที่ข้อมูลเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น ยอดขาย น้ำหนัก จำนวนคน จำนวนลูกค้า ฯลฯ เมื่อต้องการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) ด้วยค่าเฉลี่ยตัวอย่าง (\bar{x}) การหาขนาดตัวอย่าง n จะแบ่งเป็น

$$n = \frac{NZ^2\sigma^2}{NE^2 + Z^2\sigma^2} \quad \text{----- (1.1)}$$

กรณีที่ขนาดตัวอย่าง (n) เล็กมากเมื่อเทียบกับขนาดประชากร (N) หรือไม่ทราบขนาดประชากรที่แน่นอน ทราบเพียงแต่ว่าขนาดประชากรมีขนาดใหญ่หรือมีเป็นจำนวนมากขนาดตัวอย่างจะใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$n = \frac{Z^2\sigma^2}{E^2} \quad \text{----- (1.2)}$$

N = ขนาดประชากร

n = ขนาดตัวอย่าง

σ^2 = ค่าแปรปรวนของประชากร

E = ความคลาดเคลื่อนสูงสุดในการประมาณค่า μ ด้วย \bar{x} นั่นคือ $E = |\bar{x} - \mu|$

Z = ค่าปกติมาตรฐานที่ได้จากตารางการแจกแจงแบบปกติมาตรฐาน ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับความเชื่อมั่นที่กำหนด ถ้ากำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% จะได้ $Z = 1.96$

โดยทั่วไปมักจะไม่ทราบค่า σ^2 จึงมักจะใช้ค่าแปรปรวนตัวอย่าง S^2 แทน นั่นคือในสมการที่

(1.1) และ (1.2) แทน σ^2 ด้วย S^2 โดยที่

$$S^2 = \frac{\sum_{i=1}^{n-1} (x_i - \bar{x})^2}{n-1}$$

แต่การคำนวณหา S^2 จะต้องทราบขนาดตัวอย่าง n มาก่อน การประมาณค่า S^2 จะพิจารณาจาก

- ก. กรณีที่เคยศึกษาหรือวิจัยเรื่องเดียวกันมาก่อน หรืออาจจะเป็นเรื่องที่มีวัตถุประสงค์คล้ายคลึงกันในอดีต จะใช้ค่าแปรปรวนของเรื่องนั้นๆ ในอดีตมาเป็นค่า S^2
- ข. ทำการสำรวจล่วงหน้า (Pilot Survey) โดยสุ่มหน่วยตัวอย่าง โดยใช้ขนาดตัวอย่างไม่มากนัก เพื่อคำนวณค่า S^2
- ค. หรือใช้สูตร $S^2 = \frac{1}{36} (\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด})^2$
โดยที่ต้องประมาณค่าสูงสุดและค่าต่ำสุดหรือใช้ข้อมูลเรื่องเดียวกันในอดีตมาหาค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด

2) ขนาดตัวอย่างสำหรับการประมาณค่าสัดส่วน (ข้อมูลเชิงกลุ่ม)

ในการประมาณค่าสัดส่วนประชากร (p) ด้วยสัดส่วนตัวอย่าง (\hat{p}) การคำนวณหาขนาดตัวอย่าง (n)

$$n = \frac{NZ^2 pq}{NE^2 + Z^2 pq} \quad \text{----- (1.3)}$$

กรณีที่ขนาดตัวอย่าง (n) เล็กมากเมื่อเทียบกับขนาดประชากร (N) หรือไม่ทราบขนาดประชากรที่แน่นอน ทราบแต่ว่ามีขนาดใหญ่ จะใช้สูตร

$$n = \frac{Z^2 pq}{E^2} \quad \text{----- (1.4)}$$

E = ความคลาดเคลื่อนในการประมาณสัดส่วนประชากร (p) ด้วยค่าสัดส่วนตัวอย่าง (\hat{p})
หรือ $E = |p - \hat{p}|$

$$p = \text{สัดส่วนประชากรของลักษณะที่สนใจ} = \sum_{i=1}^N X_i / N \quad ; \quad q = 1 - p$$

$$X_i = \begin{cases} 1 & \text{ถ้าพบลักษณะที่สนใจ} \\ 0 & \text{ถ้าพบลักษณะที่ไม่สนใจ} \end{cases}$$

จะพบว่าทั้งสูตรที่ (1.3) และ (1.4) จะไม่สามารถหาค่า n ได้ เนื่องจากไม่ทราบค่า p ดังนั้นจะต้องใช้ค่า \hat{p} ประมาณค่า p ดังนั้นสูตรที่ (1.3) และ (1.4) จะกลายเป็นสูตรที่ (1.5) และ (1.6) ตามลำดับ

$$n = \frac{NZ^2 \hat{p}\hat{q}}{NE^2 + Z^2 \hat{p}\hat{q}} \quad \text{----- (1.5)}$$

$$\text{หรือ } n = \frac{Z^2 \hat{p}\hat{q}}{E^2} \quad \text{----- (1.6)}$$

สำหรับค่า \hat{p} ทั้งในสูตรที่ (1.5) และ (1.6) อาจทำได้ 3 วิธี ดังนี้

1. \hat{p} เป็นสัดส่วนตัวอย่างของวิจัยครั้งก่อน ๆ (ในอดีต) หรือจากการสำรวจล่วงหน้า (Pilot Survey)
2. เนื่องจาก $\hat{q} = 1 - \hat{p}$ และ $0 \leq \hat{p}, \hat{q} \leq 1$ ดังนั้น $\hat{p}\hat{q}$ จะมีค่าสูงสุด เมื่อ $\hat{p} = 0.5$ และ $\hat{q} = 0.5$ ซึ่งทำให้ $\hat{p}\hat{q} = 0.25$

ขนาดตัวอย่างเมื่อทราบจำนวนประชากร N ที่แน่นอนจากสมการที่ (1.5) จะเป็น

$$n = \frac{NZ^2 / 4}{NE^2 + (Z^2 / 4)} \quad \text{----- (1.7)}$$

ขนาดตัวอย่างเมื่อไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน สมการที่ (1.6) จะเป็น

$$n = \frac{Z^2}{4E^2} \quad \text{----- (1.8)}$$

3) ขนาดตัวอย่างสำหรับการประมาณยอดรวม (ข้อมูลเชิงปริมาณ)

เมื่อต้องการประมาณยอดรวม เช่น ยอดขายรวมของสินค้าประเภทต่าง ๆ ปริมาณน้ำฝนรวมต่อปี ยอดขาย ฯลฯ

จะต้องใช้สูตรต่อไปนี้ในการคำนวณหาขนาดตัวอย่างเมื่อทราบจำนวนประชากร

$$n = \frac{N^2 Z^2 S^2}{E^2 + N Z^2 S^2} \text{----- (1.9)}$$

กรณีที่ขนาดตัวอย่าง (n) เล็กมากเมื่อเทียบกับขนาดประชากร (N) หรือไม่ทราบขนาดประชากร สูตรขนาดตัวอย่างจะเป็น

$$n = \frac{Z^2 S^2}{E^2} \text{----- (1.10)}$$

4) การหาขนาดตัวอย่างสำหรับการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

เนื่องจากแผนการเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ จะต้องทำการแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มย่อย โดยนำหน่วยที่มีลักษณะที่ศึกษาลักษณะคล้ายกันไว้ในกลุ่มย่อยเดียวกัน แล้วจึงสุ่มตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มย่อย ซึ่งทำให้สามารถประมาณลักษณะที่สำคัญของแต่ละกลุ่มย่อยได้

การหาขนาดตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มย่อย จะแบ่งเป็น

4.1) ขนาดตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อยเท่ากัน

$$n_i = n/L \quad \text{โดยที่ } L = \text{จำนวนกลุ่มย่อย}$$

$$n_i = \text{จำนวนตัวอย่างกลุ่มย่อยที่ } i$$

$$n_1 + n_2 + \dots + n_L = n \quad i = 1, 2, \dots, L$$

4.2) ขนาดตัวอย่างเป็นสัดส่วนกับขนาดประชากร

เป็นการเลือกตัวอย่างจากแต่ละกลุ่มย่อย โดยให้ขนาดตัวอย่างของกลุ่มย่อยเป็นสัดส่วนกับประชากรในกลุ่มย่อยนั้น กลุ่มย่อยใดมีขนาดใหญ่ จะเลือกตัวอย่างมามาก ในขณะที่กลุ่มย่อยใดมีขนาดเล็กก็จะถูกเลือกตัวอย่างมาขนาดเล็กด้วย โดยใช้สูตร

$$n_i = \frac{N_i n}{N} \quad \text{โดยที่ } N_i = \text{ขนาดประชากรกลุ่มย่อยที่ } i$$

4.3) ขนาดตัวอย่างเป็นสัดส่วนกับการกระจายของข้อมูลในแต่ละกลุ่ม

$$n_i = n \frac{N_i S_i}{\sum_{i=1}^L N_i S_i}$$

โดยที่ $S_i =$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ I

4.4) ขนาดตัวอย่างไม่เป็นสัดส่วนกับขนาดประชากร

เป็นการเลือกตัวอย่าง โดยให้ขนาดตัวอย่างของแต่ละกลุ่มย่อยไม่เป็นสัดส่วนกับขนาดประชากรกลุ่มย่อย เหตุผลที่ใช้วิธีนี้เนื่องจากในบางครั้งผู้วิจัยต้องการศึกษากลุ่มย่อยบางกลุ่มที่สำคัญ เช่น กลุ่มคนไข้ที่มีอายุน้อยซึ่งเป็นโรคหัวใจ ประชากรกลุ่มย่อยนี้จะมีน้อย ถ้านำมาศึกษาจำนวนน้อยอาจจะไม่สามารถศึกษาละเอียดได้

กรณีที่ใช้การส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ในการเก็บข้อมูล

การส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ตอบทางไปรษณีย์ มักจะไม่ได้รับความร่วมมือมากนัก หมายถึงสัดส่วนที่ผู้ตอบจะส่งแบบสอบถามคืนมาจะค่อนข้างต่ำ ผู้วิจัยจะต้องประมาณอัตราการตอบ ดังนั้นขนาดตัวอย่างจะเป็น

$$n = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างที่ต้องการ}}{\text{อัตราการตอบ}}$$

ที่มา : กัลยา วานิชย์บัญชา (2547) การใช้ SPSS For Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล บริษัทธรรมสาร
จำกัด กรุงเทพมหานคร. 536 หน้า